

## **Intertekstualitātes meklējumi zinātnisko un populārzinātnisko rakstu virsrakstos**

### **Pētījuma problēmas pamatnostādne**

Intertekstualitāte ir plaši pētīta parādība literatūrzinātnē (20.gadsimta 20-tajos gados krievu literatūrzinātnieka un filosofa Mihaila Bahtina darbos, bulgāru semiotiķes Jūlijas Kristevas „intertekstualitātes” termina ieviešana, apzīmējot attiecības starp tekstiem 20.gadsimta 60-tajos gados). Valodniecībā intertekstualitātes problemātikai pasaulē sāk pievērsties 20. gadsimta 80-tajos gados, veidojoties un attīstoties teksta lingvistikai kā valodniecības apakšnozarei (Dresslers/Bogrāns (1981), Čārlzs Bazermans (1991), Maikls Klains (1987)) Latviešu valodā šajā jomā pagaidām pētījumi vēl nav veikti. Autores promocijas darbs būs saistīts ar intertekstualitātes meklējumiem un analīzi zinātniskajos rakstos latviešu valodā salīdzinājumā ar angļu valodu.

### **Pētniecības materiāls**

Šim referātam ir izvēlēti 416 valodniecības rakstu virsraksti laika periodā no 1946. gada līdz 2011. gadam no „Latvijas Zinātņu akadēmijas vēstīm”, kur atrodami raksti zinātniskajā stilā, kā arī 375 virsraksti no „Latviešu valodas kultūras jautājumiem” periodā no 1965.gada līdz 1993. gadam un 58 virsraksti no „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi” periodā no 2005.gada līdz 2010.gadam, kur atrodami raksti populārzinātniskajā stilā.

### **Metodes, paņēmieni**

Kvantitatīvā un kvalitatīvā analīze.

### **Rezultāti**

Pētījuma rezultātā autore noskaidros: 1) vai ir atšķirības zinātnisko rakstu virsrakstu struktūrā un stilā salīdzinājumā ar populāri zinātnisko rakstu virsrakstiem; 2) vai zinātnisko un populāri zinātnisko rakstu virsrakstos vērojamās intertekstualitātes pazīmes ir atšķirīgas dažādos vēsturiski politiskos periodos; 2) kādas ir intertekstualitātes izpausmes un ar kādiem lingvistiskiem, grafiskiem un/vai tipogrāfiskiem līdzekļiem tās tiek realizētas; 3) kādus funkcionāli-komunikatīvos mērķus rakstu autori sasniedz apzināti izmantojot intertekstualitāti savos virsrakstos?

### **Jautājumi diskusijai**

- 1) Kādi būtu intertekstualitātes kritēriji virsrakstos (referātā tiek analizēti: frazeoloģismi, alūzijas, teikuma veids, interpunkcija, atsevišķu vārdu (*daži, par, aspekts, problēma*) lietojums )?
- 2) Vai būtu jāskata materiāls arī pirms Otrā pasaules kara?
- 3) Kādas būtu intertekstualitātes pazīmes virsrakstos?
- 4) Kādi ir būtiskākie virsrakstu veidošanas principi?

### **Izmantotā literatūra**

1. Apsalons, Edmunds (2011): Valodas lietojumu loģika, Rīga: Zvaigzne ABC.
2. Beitīņa, Maija. u.c. (1961): Latviešu valodas stila mācība, Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība.
3. Blinkena, Aina (2009): Latviešu interpunkcija, otrais izdevums, Rīga: Zvaigzne ABC.
4. Freimane, Inta (1985): Vienkāršs teikums un tā paplašināšanās”, Rīga: P.Stučkas LVU izdevniecība.
5. Kalnača, Andra (2006): Verba formas un to funkcijas laikrakstu virsrakstos. No: Letonika. Pirmais kongress. Valodniecības raksti. Rīga: LZA.

6. Kļaviņa, Sarma. (1976): Korelācija vārdu krājuma un vārdšķiru lietojumā starp dažādu funkcionālo stilu tekstiem. No: LZA Vēstis Nr2, Rīga: LPSR ZA izdevniecība.
7. Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca, (2007), Rīga.